Stockholms läns landsting

19

Motion 2017:69 av Per Carlberg (SD) om att upphöra med omskärelse/ könsstympning av minderåriga pojkar inom Stockholms läns landsting

LS 2017-1308

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2018-10-31

LS 2017-1308

Landstingsstyrelsen

Motion 2017:69 av Per Carlberg (SD) om att upphöra med omskärelse/könsstympning av minderåriga pojkar inom Stockholms läns landsting

Föredragande landstingsråd: Anna Starbrink

Ärendebeskrivning

I en motion till landstingsfullmäktige föreslår Per Carlberg (SD) att Stockholms läns landsting upphör med könsstympning/omskärelse av minderåriga pojkar både i egen verksamhet och av inhyrd aktör samt att i de fall landstinget beslutar att erbjuda omskärelse till myndiga personer, endast gör detta till självkostnadspris.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Landstingsrådsberedningens motivering

I lagstiftningen, lag (2001:499) om omskärelse av pojkar, och i en rekommendation från Sveriges Kommuner och landsting finns grund för att landstingen kan och bör erbjuda omskärelse till pojkar. Frågan om omskärelse till pojkar är emellertid komplex och flera utredningar gjordes inom området innan nuvarande lagstiftning trädde i kraft. I lagstiftningen stadgas vidare att omskärelse får utföras efter det att vårdgivaren informerat om vad ingreppet innebär och efter godkännande från pojkens vårdnadshavare. I förarbetena som föregick lagstiftningen förtydligas vidare att det är en skillnad mellan könsstympning av flickor och omskärelse av pojkar. Könsstympning av flickor är förbjudet enligt särskild lagstiftning.

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) utövar tillsyn över verksamheten som utför det kirurgiska ingreppet. Om ingreppet utförs av utbildade och godkända utförare är risken för komplikationer mycket liten.

Att inte erbjuda omskärelse, med den höga medicinska säkerhet som tillämpas i landstinget, skulle troligen få konsekvenser för de pojkar som kommer att omskäras. Om åtgärden inte erbjuds skulle det troligen leda till att många ingrepp utförs i en miljö som inte är steril, och av personer som inte har nödvändig kompetens, vilket ökar risken för komplikationer och försämras patientsäkerheten för pojkarna.

I februari 2017 fattade hälso- och sjukvårdsnämnden beslut (HSN 2016-4791) om att erbjuda och upphandla omskärelse av pojkar, upp till 18 års ålder, på icke-medicinska grunder enligt lag (2007:1091) om offentlig upphandling.

Vårdgivare med avtal för att utföra omskärelse på medicinsk grund ersätts enligt avtal med 3 844 kronor för omskärelse med lokalbedövning, samt med 6 643 kronor för omskärelse i generell anestesi. De vårdnadshavare/patienter som önskar omskärelse på icke-medicinska grunder betalar en egenavgift för ingreppet. Nivån på egenavgiften var oförändrad mellan 2004–2017, men har från 2018 höjts från 1 000 kronor till 1 500 kronor.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2017:69
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokoll 2018-09-27

Irene Svenonius

Anna Starbrink

Gustaf Drougge

Landstingsstyrelsen
Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL Styrning och strategi
Peter Rönnerfalk

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2018-10-15

LS 2017-1308

Landstingsstyrelsen

Motion 2017:69 av Per Carlberg (SD) om att upphöra med omskärelse/könsstympning av minderåriga pojkar inom Stockholms läns landsting

Ärendebeskrivning

I en motion till landstingsfullmäktige föreslår Per Carlberg (SD) att Stockholms läns landsting upphör med könsstympning/omskärelse av minderåriga pojkar både i egen verksamhet och av inhyrd aktör samt att i de fall landstinget beslutar att erbjuda omskärelse till myndiga personer, endast gör detta till självkostnadspris.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2017:69
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokoll 2018-09-27

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att avslå motionen.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Stockholms läns landsting erbjuder patientsäker och kvalitativ omskärelse av minderåriga pojkar på icke-medicinska grunder. Detta är i överensstämmelse med lagen om omskärelse av pojkar samt rekommendation från Sveriges Kommuner och Landsting. Omskärelse erbjöds till en början via egenägda barnkirurgiska enheter men sedan 2016 är ingreppet upphandlat via vårdval (HSN 2016-4791). När omskärelse utförs av utbildade och godkända utförare är risken för komplikationer mycket liten. Ett beslut i enlighet med förslaget i motionen, att landstinget inte ska erbjuda omskärelse till minderåriga pojkar, skulle troligen få

konsekvenser för de pojkar som kommer att omskäras. Sannolikt skulle många fler ingrepp då utföras i en icke-steril miljö och av personer som saknar nödvändig kompetens, vilket ökar risken för komplikationer och försämrar patientsäkerheten för pojkarna.

Omskärelse på icke-medicinsk grund av myndiga personer ligger helt utanför Stockholms läns landstings åtagande.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår förvaltningen att motionen avslås.

Bakgrund

Per Carlberg (SD) föreslår i sin motion att Stockholms läns landsting snarast möjligt upphör med omskärelse av minderåriga pojkar både i egen verksamhet och av inhyrd aktör samt att i de fall landstinget beslutar att erbjuda omskärelse till myndiga personer, endast göra detta till självkostnadspris.
Hälso- och sjukvårdsnämnden har yttrat sig i ärendet, HSN 2017-1940.

Överväganden
I ett globalt perspektiv är omskärelse av pojkar ett vanligt ingrepp. Omskärelse kan göras av individuella medicinska skäl, som förhudsförträngning, men görs i de flesta fall av hälsofrämjande, religiösa, etniska eller traditionella skäl. Ingreppet kan göras redan kort tid efter födseln och blir mer komplicerat när pojken blivit äldre och efter puberteten. Åtgärden är ett kvalificerat kirurgiskt ingrepp, därför är det viktigt att det utförs under förhållanden som garanterar hög medicinsk säkerhet.

Frågan kring omskärelse av pojkar är komplex och det har gjorts flera utredningar inom området. Ett exempel är Regeringskansliets utredning *Omskärelse av pojkar* (Ds 2000:5) som ligger till grund för nuvarande lagstiftning, lag (2001:499) om omskärelse av pojkar. Lagen medger inte ett förbud mot omskärelse av pojkar. I utredningen förtydligas att det är en skillnad mellan omskärelse av pojkar och könsstympning av flickor; det senare är förbjudet enligt särskild lagstiftning. Omskärelse av pojkar kommer således att förekomma och det är därför viktigt att landstinget kan erbjuda pojkarna och deras familjer ingreppet med en hög patientsäkerhet och med minskad risk för komplikationer.

Lagen om omskärelse av pojkar slår fast att omskärelse får utföras efter det att vårdgivaren informerat om vad ingreppet innebär och efter medgivande

från pojkens vårdnadshavare. Inspektionen för vård och omsorg (IVO) utövar tillsyn över verksamheten som utför det kirurgiska ingreppet. Om ingreppet utförs av utbildade och godkända utförare är risken för komplikationer mycket liten, det totala antalet komplikationer utgör cirka 0,2 procent av utförda operationer, varav allvarliga komplikationer utgör mindre än 0,01 procent. De allvarligare komplikationerna som rapporterats i de nordiska länderna under 20 år har inträffat när ingreppet utförts av mindre rutinerade utförare (Edler, *et.al.,* 2016).

Att inte erbjuda omskärelse med hög medicinsk säkerhet skulle troligen få konsekvenser för de pojkar som kommer att omskäras. Om åtgärden inte erbjuds skulle det sannolikt medföra att många fler ingrepp utförs i en icke-steril miljö, och av personer som saknar nödvändig kompetens, vilket ökar risken för komplikationer och försämrar patientsäkerheten för pojkarna. För att reducera antalet osäkra omskärelser rekommenderar Sveriges Kommuner och Landsting att landstingen ska erbjuda omskärelse på icke-medicinska grunder (*Rekommendation rörande omskärelse av pojkar på icke medicinska grunder*).

Omskärelse anses av vissa strida mot barnkonventionen. Samtidigt är en utgångspunkt i barnkonventionen att föräldrar som regel vill sitt barns väl. Lagen om omskärelse av pojkar slår fast att vårdnadshavaren på förhand ska ges information om ingreppet, samt att omskärelse inte kan förbjudas. Utifrån information om ingreppet anses föräldrarna själva kunna bedöma vad som är bäst för deras pojke. Det åligger landstinget att se till barnets bästa, vilket i detta fall innebär att säkerställa att ingreppet sker på rätt sätt, av personal med hög kompetens, och under patientsäkra förhållanden.

I februari 2017 fattade hälso- och sjukvårdsnämnden beslut (HSN 2016-4791) om att erbjuda och upphandla omskärelse av pojkar, upp till 18 års ålder, på icke-medicinska grunder enligt lag (2007:1091) om offentlig upphandling. I september 2017 fattades tilldelningsbeslut i ärendet och det avtal som tecknades sträcker sig fram till och med 2022 med möjlighet att förlänga avtalet ytterligare fyra år. Beslutet grundades i på att landstinget genom att erbjuda ingreppet kan säkerställa att det utförs av läkare med hög kompetens samt med tillfredsställande smärtlindring och låg komplikationsrisk.

Vårdgivare med avtal för att utföra omskärelse på medicinsk grund ersätts enligt avtal med 3 844 kronor för omskärelse med lokalbedövning, samt med 6 643 kronor för omskärelse i generell anestesi. De vårdnadshavare/patienter som önskar omskärelse på icke-medicinska

grunder betalar en egenavgift för ingreppet. Nivån på egenavgiften var oförändrad mellan 2004–2017, men har från 2018 höjts från 1 000 kronor till 1 500 kronor. En låg avgift ökar benägenheten hos föräldrar att vända sig till landstinget för att få ingreppet utfört i steril miljö, av personer med hög kompetens och under patientsäkra förhållanden. Förvaltningen har idag inget avtal för omskärelse på icke medicinska grunder för personer över 18 år.

Sammantaget agerar Stockholms läns landsting, i och med beslut (HSN 2016-4791), i överensstämmelse med lagen och Sveriges Kommuner och Landstings rekommendation i frågan om att erbjuda pojkar omskärelse på icke-medicinska grunder. Vad gäller frågan om att erbjuda omskärelse till myndiga personer finns inget sådant avtal och hälso- och sjukvårdsförvaltningen har inte heller något uppdrag att utveckla ett sådant avtal.

Ekonomiska konsekvenser
Ett beslut i enlighet med detta förslag medför inte några ekonomiska konsekvenser.

Malin Frenning
Landstingsdirektör

Henrik Gaunitz
Ekonomidirektör

Beslutsexpediering:
Akt
Hälso- och sjukvårdsnämnden

Godkänd av Malin Frenning, 2018-10-15

MOTION
2017-10-12

Ankom
Stockholms läns landsting
2017 -10- 17
Dnr LS 2017-1308

2017:69

Sverigedemokraterna

Motion av Per Carlberg (SD) om att upphöra med omskärelse/ könsstympning av minderåriga pojkar inom Stockholms läns landsting.

Omskärelse av pojkar utan medicinsk indikation förekommer av kulturella eller rituella skäl. Stockholms läns landsting har valt att erbjuda omskärelse av pojkar på icke-medicinska grunder och tusentals omskärelser utförs varje år inom Stockholms län.

Europarådets parlamentariska församling antog 1 oktober 2013 en resolution om barnets rätt till fysisk integritet där omskärelse på icke-medicinsk grund tagits med. Barnombudsmannen, Vårdförbundet, Barnkirurgerna, Barnläkarna och Läkaresällskapets delegation för medicinsk etik är alla emot manlig könsstympning/omskärelse. Medicinsk etik och barnets rätt till kroppslig integritet ska alltid beaktas.

Operationen innebär ett oåterkalleligt avlägsnande av frisk vävnad från barns kroppar. Barnen som utsätts har inte möjlighet att värja sig eller invände gentemot sina föräldrars beslut. Det är inte rimligt att Stockholms läns landsting sponsrar denna typ av rena övergrepp på och mot barn.

Alla former av rituell könsstympning/omskärelse av person bör först ske när en myndig person kan ge sitt medgivande och det bör då också helt bekostas av personen ifråga. Manlig omskärelse innebär att en mycket känslig del av penis, förhuden skärs bort. Att skära bort denna del av förhuden handlar om ett smärtsamt oåterkalleligt ingrepp som också kan medföra allvarliga komplikationer. I Sverige finns ingen hälsomässig grund för att omskära små pojkar i de fall medicinsk indikation saknas. Omskärelse får endast ske när medicinska skäl föreligger. Religiösa eller kulturella skäl är inte medicinska, därför ska omskärelse inte ske inom Stockholms läns landsting av personer under 18 år.

Med hänvisning till ovanstående föreslår jag därför:

att Stockholms läns landsting snarast möjligt upphör med könsstympning/omskärelse av minderåriga barn både i sin verksamhet och av inhyrd aktör.

att i de fall Stockholms läns landsting beslutar att erbjuda omskärelse till myndiga personer ska detta endast ske till självkostnadspris.

Per Carlberg
Sverigedemokraterna

Hälso- och sjukvårdsnämnden
STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING

PROTOKOLLSUTDRAG 6/2018
§ 171

SAMMANTRÄDESDAG
2018-09-27

Justerat Anna Starbrink (L)
Dag Larsson (S)

Anslagsdatum 2018-09-28

§ 171 Yttrande över motion 2017:69 av Per Carlberg (SD) om att upphöra med omskärelse/könsstympning av minderåriga pojkar inom Stockholms läns landsting
HSN 2017-1940

Ärendebeskrivning
Landstingsstyrelsen har begärt att hälso- och sjukvårdsnämnden ska yttra sig över motion 2017:69 om att upphöra med omskärelse/könsstympning av minderåriga pojkar i Stockholms läns landsting. I motionen föreslår Per Carlberg (SD) att Stockholms läns landsting snarast möjligt upphör med könsstympning/omskärelse av minderåriga barn både i egen verksamhet och av inhyrd aktör. Samt att i de fall Stockholms läns landsting beslutar att erbjuda omskärelse till myndiga personer, endast göra detta till självkostnadspris.

Beslutsunderlag
Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Motion 2017:69 av Per Carlberg (SD)

Yrkanden
Ordföranden Anna Starbrink (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslut
Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att till landstingsstyrelsen överlämna hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande

att omedelbart justera beslutet.

Vid protokollet/rätt avskrivet intygas
Lisbeth Ekebom

Expedieras
Landstingsstyrelsen